

Årsberetning

2019

Vedlegg 1: Årsberetning

1.1 Innledning

1.2 Regnskapsresultat - avvik

1.3 Utviklingstrekk i driftsregnskapet 2016 – 2019

- 1.3.1 Driftsinntekter
- 1.3.2 Driftsutgifter
- 1.3.3 Kapitalutgifter (eksterne finanstransaksjoner)
- 1.3.4 Driftsresultat
 - 1.3.4.1 Netto resultatgrad
 - 1.3.4.2 Rente- og avdragsbelastning
 - 1.3.4.3 Investeringer

1.4 Balansen

- 1.4.1 Sammen drag balanse pr. 31.12
- 1.4.2 Lånegjeld
- 1.4.3 Soliditet
- 1.4.4 Fonds
 - 1.4.4.1 Driftsenhetenes overskuddsfond
- 1.4.5 Likviditetsanalyse
- 1.4.6 Vesentlige avvik mellom regnskap og revidert budsjett

1.5 Statlige styringssignaler og utvikling i rammebetingelsene

- 1.5.1 Kostnadsutvikling som følge av pris- og lønnsvekst (kommunal deflator)
- 1.5.2 Renteutvikling
- 1.5.3 Befolkningsutvikling
- 1.5.4 Skatt, inntektsutjevning
- 1.5.5 Tjenestepensjon

1.6 Redegjørelse for likestillingen i Orkdal kommune

- 1.6.1 Likestillingsindeks
- 1.6.2 Kjønnfordeling
 - 1.6.2.1 Kjønnfordeling blant ledere
- 1.6.3 Lønnsforskjeller
- 1.6.4 Deltid

1.7 Redegjørelse om diskriminering og tilgjengelighet

1.8 Redegjørelse om etisk standard

1.9 Interkommunalt samarbeid

1.1 Innledning

Årsberetningen gir utfyllende kommentarer til årsregnskapet og bør sees i sammenheng med regnskapet med obligatoriske regnskapsskjema og noter.

1.2 Regnskapsresultat - avvik

Regnskapet for 2019 er gjort opp med et regnskapsmessig overskudd på **kr 16 617 266**.

Oversikten nedenfor viser hvordan avvik i forhold til nettobudsjettet fordeler seg på enhetene:

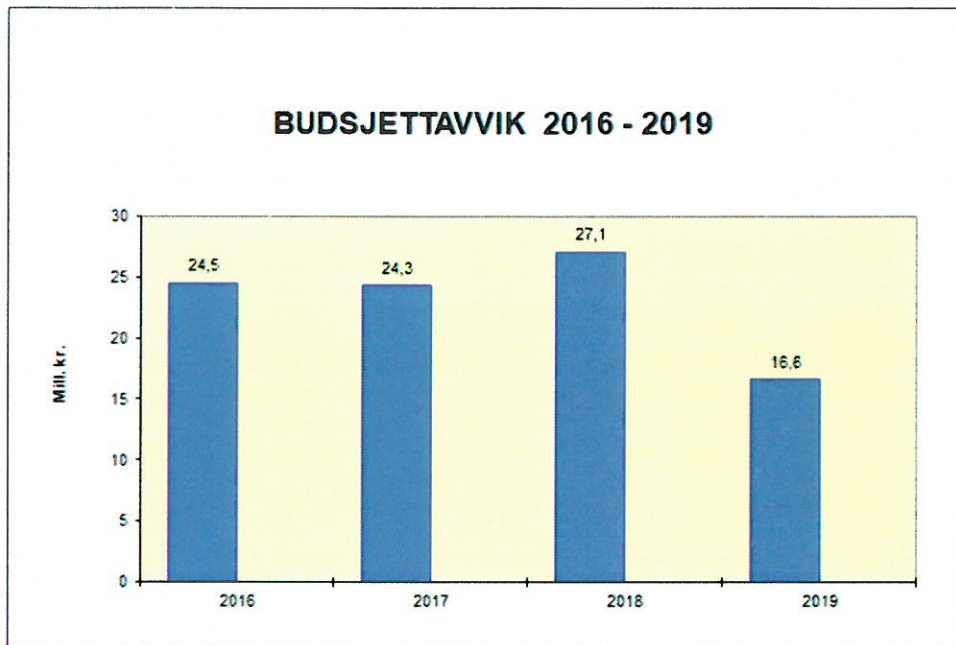
	Enhet	Regnskap	R. budsjett	Avvik	Forbruk i %
10	Rådmannen	31 484 566	33 761 000	2 276 434	93,26 %
11	Plan og forvaltning	21 410 131	20 136 000	-1 274 131	106,33 %
12	Prosjekt Orkland kommune	0	-14 000	-14 000	0
19	Avsetninger m v	-11 313 173	-5 912 000	5 401 173	191,36 %
1	Sum rammeområde 1	41 581 524	47 971 000	6 389 476	86,68 %
20	Fellesutgifter skole	13 334 664	13 621 000	286 336	97,90 %
21	Evjen skole	12 832 275	13 081 000	248 725	98,10 %
23	Gjølme skole	11 178 107	11 453 000	274 893	97,60 %
24	Grøtte skole	36 497 533	36 825 000	327 467	99,11 %
26	Orkanger barneskole	24 215 681	24 414 000	198 319	99,19 %
27	Orkanger ungdomsskole	21 111 571	20 123 000	-988 571	104,91 %
29	Årlivoll skole	18 788 061	18 862 000	73 939	99,61 %
2	Sum rammeområde 2	137 957 892	138 379 000	421 108	99,7 %
30	Fellesutgifter barnehager	5 582 655	6 154 000	571 345	90,72 %
33	Evjen barnehage	17 663 736	17 834 000	170 264	99,05 %
34	Gjølme barnehage	8 616 654	9 070 000	453 346	95,00 %
35	Grøtte barnehage	21 286 542	21 331 000	44 458	99,79 %
36	Orkanger barnehage	26 585 970	27 156 000	570 030	97,90 %
38	Årlivoll barnehage	8 764 837	8 719 000	-45 837	100,53 %
3	Sum rammeområde 3	88 500 394	90 264 000	1 763 606	98,05 %
40	Fellesutgifter PLO	3 908 165	5 223 000	1 314 835	74,83 %
41	Orkdal Helsetun	87 645 821	87 908 000	262 179	99,70 %
42	Hjemmetjenesten	107 796 779	108 357 000	560 221	99,48 %
44	SIO	7 021 920	7 359 000	337 080	95,42 %
4	Sum rammeområde 4	206 372 685	208 847 000	2 474 315	98,82 %
50	Fellesutgifter ramme 5	1 048 258	1 421 000	372 742	73,77 %
51	Helse og familie	47 491 805	44 931 000	-2 560 805	105,70 %
52	Kvalifisering og arbeidstrening	5 140 738	6 136 000	995 262	83,78 %
53	NAV Orkdal	19 643 312	18 330 000	-1 313 312	107,16 %
55	Barnevern	19 695 744	18 915 000	-780 744	104,13 %
5	Sum rammeområde 5	93 019 857	89 733 000	-3 286 857	103,66 %
61	Kultur og fritid	15 824 650	16 660 000	835 350	94,99 %
6	Sum rammeområde 6	15 824 650	16 660 000	835 350	94,99 %
71	Tekniske tjenester (avgiftsbelagte)	3 318 797	-1 000	-3 619 797	
7	Sum rammeområde 7	3 318 797	-1 000	-3 619 797	
81	Tekniske tjenester	64 994 383	64 509 000	-485 383	100,75 %
8	Sum rammeområde 8	64 994 383	64 509 000	-485 383	100,75 %
90	Frie inntekter	-684 773 666	-673 697 000	11 076 666	101,64 %
91	Motpost avskrivninger	-26 114 200	-28 661 000	-2 546 800	91,11 %
92	Eksterne finansieringstransaksjoner	34 275 108	38 939 000	4 663 892	88,02 %
93	Interne finansieringstransaksjoner	8 125 310	7 057 000	-1 068 310	115,14 %
9	Sum rammeområde 9	-668 487 448	-656 362 000	12 125 448	101,85 %

Enhet	Regnskap	R. budsjett	Avvik	Forbruk i %
99 Årets resultat	16 617 266	-	-16 617 266	

Orkdal kommune hadde for 2019 et mindreforbruk i forhold til budsjett på 16,6 mill. kr.

Netto driftsresultat for 2019 var på -15,5 mill. kr, som utgjør -1,5 % av driftsinntekter. For å kunne ha en sunn økonomi bør nøkkeltallet over tid ligge over 1,75 %. Orkdal kommune hadde i 2019 ca. 20 mill. kr i driftsutgifter til kommunesammenslåingen. Dette er midler vi har fått som tilskudd i 2017 og vil redusere netto driftsresultat når midlene brukes. I tillegg er det brukt nesten 9 mill. kr mer enn inntektene innenfor avgiftsbelagte tjenester. Dersom en korrigerer for dette vil en ha et netto driftsresultat på 1,3 %.

Grafen nedenfor viser budsjettavviket (mindreforbruk) de 4 siste årene.

1.3 Utviklingstrekk i driftsregnskapet 2016 – 2019

En vil nedenfor forsøke å vise en del utviklingstrekk i kommuneøkonomien basert på tidsserietabeller for årene 2016-2019 med kommentarer. I tabellene er beløpene i 1000 kr.

1.3.1 Driftsinntekter

Kommunens driftsinntekter, eksklusive renter, fordeler seg slik på inntekstarter i beløp og prosentandel:

Inntektsart	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Salgs-/leieinnt./brukerbet.	130 827	14	129 338	12	142 717	14	144 123	14
Refusjoner	167 897	18	215 030	21	174 496	17	169 371	16
Rammetilskudd	343 354	36	360 120	35	359 598	35	369 837	36
Øvrige tilsk./ovf.	38 974	4	48 955	5	46 864	5	40 165	4
Skatter	270 285	28	280 191	27	289 763	29	310 832	30
Sum driftsinntekter	951 337		1 033 634		1 013 434		1 034 328	
Årlig % - vis vekst	6,0 %		8,7 %		-2,0 %		2,1 %	

Tabellen viser at inntektene i 2019 har økt med 2,1 % fra foregående år. Økte skatter utgjør 21 mill. kr, av det utgjør eiendomsskatt 0,6 mill. kr.

1.3.2 Driftsutgifter

	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Lønn og sosiale utgifter	641 181	70	673 378	69	691 373	68	707 067	65
Kjøp av varer/tjenester	179 459	19	190 589	19	192 049	19	228 530	21
Overføringer	52 130	6	56 543	6	69 420	7	79 993	7
Avskrivninger	49 124	5	55 296	6	61 830	6	69 266	7
Sum driftsutgifter	921 894		975 806		1 014 672		1 084 856	
Årlig % - vis vekst	4		6		4		7	

Utgiftsveksten i 2019 var høyere enn 2018, men på samme nivå som i 2017.

1.3.3 Kapitalutgifter (eksterne finanstransaksjoner)

Kapitalutgiftene i driftsregnskapet (renter / utbytte og avdrag) har utviklet seg slik i perioden:

	2016	2017	2018	2019
Renteutgifter	16 752	16 660	17 457	20 230
Ordinære renteinntekter *)	-4 562	-4 742	-6 987	-7 193
Netto renteutgifter	12 190	11 918	10 470	13 037
Avdrag på lån	37 266	36 617	40 339	44 703
Mottatte avdrag på utlån	-146	-177	-82	-86
Netto avdragsutgifter	37 120	36 440	40 257	44 617
Sum netto rente-/avdragsutgifter	49 310	48 358	50 727	57 654
Utlån	220	181	94	162
Renter/utbytte fra energiverk	-12 986	-18 856	-29 002	-23 554
Sum eksterne finanstransaksjoner	36 544	29 683	21 819	34 262

*) Renter av fondsobligasjoner i Trønderenergi er ikke medtatt her, men inngår i Renter/utbytte fra energiverk lengre ned i tabellen.

Ordinære renteinntekter er på samme nivå som 2018, men høyere enn tidligere år.

Utbytte fra Trønderenergi utgjør 14 mill. kr mot 15,7 mill. kr foregående år. Utbytte fra Orkdal Energi utgjør 3,1 mill. kr. mot 4,1 mill. kr i 2018.

Rente fra Orkdal Energi på ansvarlig lån er ikke ført i regnskapet for 2019. 2,75 mill kr ble utbetalt i mars 2020 og inntektsført i 2020. Det er Orkland Energi Holding AS som har overtatt lånet og som har utbetalt rentene.

Renter av fondsobligasjoner i Trønderenergi utgjør 6,39 mill. kr.

1.3.4 Driftsresultat

Tabellen viser utviklingen i kommunens driftsresultat i perioden:

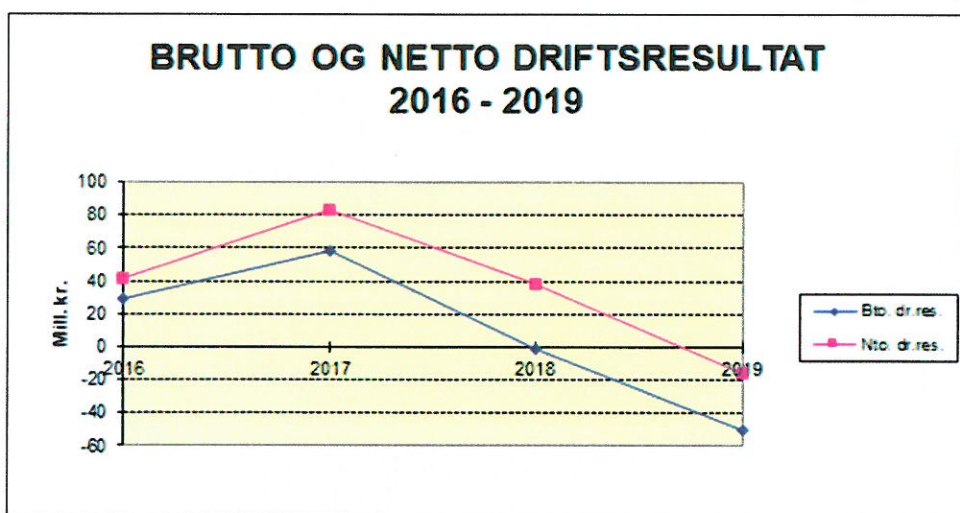
	2016	2017	2018	2019
Sum driftsinntekter	-951 337	-1 033 634	-1 013 438	-1 034 328

	2016	2017	2018	2019
Sum driftsutgifter	921 894	975 807	1 014 672	1 084 856
Brutto driftsresultat	-29 443	-57 827	1 234	50 528
Eksterne finanstransaksjoner	36 544	29 683	21 819	34 262
Motpost avskrivninger	-49 124	-55 296	-61 831	-69 266
Netto driftsresultat	-42 023	-83 440	-38 778	15 524

Brutto driftsresultat er driftsinntekter minus driftsutgifter (inkl. avskrivninger), og er det beløp kommunen har til rådighet til dekning av kapitalutgifter og investeringer/avsetninger.

Netto driftsresultat er lik brutto driftsresultat der avskrivninger erstattes med eksterne finanstransaksjoner. Dette er det beløp kommunen kan bruke til finansiering av investeringer eller styrking av egenkapitalen, og viser kommunens økonomiske handlefrihet.

Netto driftsresultat er en god del lavere enn i foregående 3 år. En av årsakene til dette er bruken av tilsammen ca. 28 mill. kr. til Orklandsprosjektet og merforbruk innenfor avgiftsbelagte tjenester.

1.3.4.1 Netto resultatgrad

Dette nøkkeltallet viser netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene, det vil si hvor stor del som kan brukes til å finansiere investeringer og avsetninger.

Fylkesmannen har anbefalt at netto driftsresultat bør være minimum 1,75 % av driftsinntektene.

Resultatet på -1,5 % er dårligere enn fylkesmannens anbefaling. Ifølge foreløpige KOSTRA-tall for 2019 er gjennomsnittet for Trøndelag 1,8 % og for hele landet 1,7 %.

Dersom Orkdal korrigerer for bruken til Orklandsprosjektet og avgiftsbelagte tjenester vil vi ha et netto driftsresultat på 1,3 %.

1.3.4.2 Rente- og avdragsbelastning

Rente- og avdragsbelastningen viser hvor stor andel av brutto driftsinntekter som går med til å dekke kapitalutgiftene (eksklusive renter og utbytte fra energiverk).

	2016	2017	2018	2019
Rente-/avdragsbelastning i %	5,2 %	4,7 %	5,0 %	5,6 %

Fylkesmannen anbefaler at kapitalutgiftene ikke bør overstige 6 % av driftsinntektene. Indikatoren ligger under dette nivået for alle år i perioden og har ikke endret seg vesentlig.

1.3.4.3 Investeringer

Tabellen under viser utviklingen i investeringsnivået i perioden og hvordan investeringene er finansiert.

	2016	2017	2018	2019
Brutto investeringsutgifter	185 729	208 413	397 070	376 531
Utlån, avdrag, avsetninger	135 248	43 000	26 669	22 777
Sum finansieringsbehov	320 977	251 413	423 739	399 308
Bruk av eksterne lån	148 081	130 915	315 136	297 933
Salgsinntekter, tilskudd, refusjoner, avdrag	161 163	101 157	52 570	49 707
Egenkapital	11 733	19 341	56 034	32 018
Sum finansiering	320 977	251 413	423 740	379 658
Udekket	0	0	0	-19 650
Brutto investeringsutgifter i % av driftsinntekter	19,5 %	20,2 %	39,2 %	36,4 %
Egenkapital i % av finansieringsbehov	3,7 %	7,7 %	13,2 %	9 %

Investeringene i 2019 er ca. 20 mill. kr lavere enn i 2018. Ifølge Fylkesmannen betraktes investeringsutgifter som overskrider 15 % av driftsinntektene som høye. Indikatoren ligger i 2019 på 36,4 %.

I regnskapsskjema 2B i årsregnskapet er investeringene spesifisert på tjeneste.

De største prosjektene i 2019 var Folkehelsesenteret 213 mill. kr og Isfjord 61 mill. kr.

Sum vannanlegg: 43,5 mill. kr og sum avløpsanlegg 20 mill. kr.

Investeringsregnskapet er oppgjort med et udekket beløp på 19,65 mill. kr.

1.4 Balansen

1.4.1 Sammendrag balanse pr. 31.12

Her er et sammendrag av kommunens balanse basert på bokførte verdier på eiendeler og gjeld. Differansen utgjør kommunens egenkapital (EK).

	2016	2017	2018	2019
Aksjer og andeler	201 394	203 831	206 509	208 909
Pensjonsmidler	876 893	950 696	1 051 233	1 108 329
Utlån	90 916	91 178	99 224	103 751
Utstyr, maskiner	22 379	27 286	35 705	43 957
Faste eiendom/anlegg	1 282 061	1 430 136	1 765 487	2 073 886
SUM ANLEGGSMIDLER	2 473 642	2 703 127	3 158 160	3 538 832
Betalingsmidler	257 786	339 724	337 314	210 829
Kortsiktige fordringer	57 141	101 900	105 610	106 897
Premieavvik	39 978	38 571	45 826	54 020
Aksjer/andeler/sertifikater/obl.	0	0	0	0
SUM OMLØPSMIDLER	354 905	480 195	488 750	371 746
SUM EIENDELER	2 828 547	3 183 322	3 646 910	3 910 578
Fond	176 443	250 231	231 606	194 692
Regnskapsmessig resultat	24 529	24 286	27 098	16 617
Kapitalkonto	573 843	651 414	788 183	856 617
Endring regnskapsprinsipp	-10 667	-10 667	-10 667	-10 667
SUM EGENKAPITAL	764 147	915 264	1 036 220	1 037 609
Kortsiktig gjeld	147 783	165 443	197 946	180 920
Pensjonsforpliktelse	1 102 208	1 165 121	1 214 690	1 281 555
Annen langsiktig gjeld	814 409	937 493	1 198 053	1 410 493
SUM GJELD	2 064 400	2 102 614	2 610 690	2 872 968
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	2 828 547	3 183 322	3 646 910	3 910 578

1.4.2 Lånegjeld

Lånegjelden har utviklet seg slik i perioden:

	2016	2017	2018	2018
Lånegjeld 01.01.	769 559	814 409	937 493	1 198 053
- avdrag i året *)	-45 650	-41 916	-46 440	-52 560
+ nye lån i året	90 500	165 000	307 000	265 000
Lånegjeld 31.12.	814 409	937 493	1 198 053	1 410 493
Utlån	-90 916	-91 178	-99 224	-103 752
Ubrukte lånemidler	-16 818	-50 902	-42 767	-9 834
Netto lånegjeld	706 675	795 413	1 056 062	1 296 907
Antall innbyggere 31.12.	11 891	11 933	12 086	12 173
Brutto gjeld per innbygger i kr.	68 489	78 563	99 127	115 871
Brutto gjeld i % av driftsinntekter	85,6	90,7	118,2	136,4
Netto gjeld per innbygger i kroner **)	59 429	66 657	87 379	106 540

*) Betalte avdrag i året omfatter avdrag på formidlingslån som er ført i investeringsregnskapet. For 2019 utgjorde dette 7,9 mill. kr.

Som det framgår av tabellen er det en økning i brutto lånegjeld per 31.12.19. Netto lånegjeld har økt med 241 mill. kr i 2019.

Per 31.12.19 var 44,4 % av lånegjelda bundet i fastrenteaftaler og 55,6 % hadde flytende rente.

Det henvises for øvrig til note 9 til årsregnskapet og til Rapport om finansforvaltning.

1.4.3 Soliditet

Begrepet soliditet kan forklare kommunens evne til å tåle tap. Gjeldsgrad og egenkapitalprosent gir informasjon om soliditeten.

Gjeldsgrad = Gjeld/EK viser forholdet mellom kapital som er finansiert av utenforstående og kommunen selv. Jo mindre nøkkeltallet er jo mer solid er kommunen og evnen til å tåle tap er stor.

Egenkapitalprosenten = EK/sum eiendeler viser hvor stor andel av kommunens eiendeler som er finansiert med egenkapital.

	2016	2017	2018	2019
Gjeldsgrad	2,7	2,5	2,5	2,9
Egenkapitalprosent	27 %	29 %	28 %	27 %

Gjeldsgraden og egenkapitalprosenten har vært noenlunde stabil fra 2016.

1.4.4 Fonds

Tabellen nedenfor viser utviklingen i fondsmidlene.

	2016	2017	2018	2019
Fonds 01.01.	126 091	176 443	250 231	231 606
- bruk i året	-18 755	-39 013	-79 895	-80 347
+ avsetninger i året	69 107	112 801	61 270	43 433
Fonds per 31.12.	176 443	250 231	231 606	194 692

Fondsbeholdningen viser en nedgang på 36,9 mill. kr fra 2018.

Spesifikasjon av de ulike fondstyper

	2016	2017	2018	2019
Disposisjonsfond	111 085	136 289	163 272	158 348
Ubundne investeringsfond	45 460	48 368	12 109	8 614
Bundne investeringsfond	2 152	1 736	1 206	1 350
Bundne driftsfond	17 746	63 837	55 019	26 379
SUM	176 443	250 231	231 606	194 692

Disposisjonsfondene har minket med 5 mill. kr i 2019. Pr 31.12.19 står det blant annet 37 mill. kr på generelt disposisjonsfond, 5,9 mill. kr på pensjonsfond, 49,4 mill. kr på flyktningefondet og tilsammen 27,9 mill. kr på enhetenes overskuddsfond (se oversikt nedenfor).

Bundne investeringsfond består av Fond tilfluktsrom, Fond ekstra avdrag Husbanken, Fond Sansehage OH, Fond Ljåmovegen, Fond Blomstervegen og Fond Fortau Futveien.

Bundne driftsfond er minket med 29.mill.kr.

Per 31.12.19 er næringsfondet på 1,5 mill. kr, Fond Orkland på 5,4 mill. kr., Fond Kommunereform 3,6 mill.kr.

1.4.4.1 Driftsenhetenes overskuddsfond

Saldo på driftsenhetenes overskuddsfond per 31.12.:

	2017	2018	2019
Rådmannens stab	8 052 464	11 844 437	10 943 512
Evjen skole	513 036	0	0
Evjen barnehage	265 267	37 703	271 420
Gjølme skole	106 839	97 036	58 051
Gjølme barnehage	1 201 044	1 273 331	1 476 919
Grøtte skole	1 221 500	1 301 995	1 082 753
Grøtte barnehage	0	266 908	0
Orkanger barnehage	238 432	83 693	52 248
Orkanger barneskole	188 523	536 438	906 561
Orkanger ungdomsskole	1 860 286	2 314 823	1 978 669
Rianmyra barnehage	1 427 044	808 571	808 571
Årlivoll skole	372 262	156 047	515 622
Årlivoll barnehage	397 118	427 196	739 954
Hjemmetjenesten	481 945	0	7 551
SIO Orkdal	0	0	747 213
Helse og familie	0	2 209 368	3 507 184
Kvalifisering og arbeidstrening	2 250 180	2 035 844	992 448
NAV Orkdal	2 676 089	1 645 527	593 929
Kultur og fritid	2 708 768	2 491 316	1 329 394
Tekniske tjenester	77 242	0	1 877 988
Barnevern Orkdal			14 505
Sum	24 038 041	27 530 233	27 904 493

Enhetenes overskudd i 2019 er ikke med i oversikten.

1.4.5 Likviditetsanalyse

	2016	2017	2018	2019
Omløpsmidler	354 905	480 195	488 750	371 746
- kortsiktig gjeld	147 783	165 443	197 947	180 920
ARBEIDSKAPITAL	207 122	314 752	290 803	190 826

Arbeidskapitalen er nesten 100 mill. kr lavere enn i 2018.

Nøkkeltall for likviditet er forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld.

Likviditetsgrad 1 = omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 2

Likviditetsgrad 2 = mest likvide omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 1

Et annet relevant nøkkeltall er Arbeidskapital i % av brutto driftsinntekter.

	2016	2017	2018	2019
Likviditetsgrad 1	2,4	2,9	2,5	2,1
Likviditetsgrad 2	1,7	2,0	1,7	1,2
Arbeidskapital i % av driftsinntekter	22	30	29	18

Tabellen viser at likviditeten er god. Likviditetsgrad 1 og 2 ligger over det som er anbefalt.

1.4.6 Vesentlige avvik mellom regnskap og revidert budsjett

Skjema 1A:

Renteutgifter har et avvik på 4,2 mill. kr, som skyldes ett lavere rentenivå. Rammetilskuddet er 1mill. kr høyere og 7,5 mill. kr mere i skatteinnngang.

Skjema 1 B:

Rammeområde 1 (rådmannen og avsetninger) har ett mindreforbruk på ca. 6,4 mill. kr. Premieavvik pensjoner utgjør 5,4 mill. kr.

Rammeområde 5 Familie og velferd har ett merforbruk på 3,3 mill.kr. Dette skyldes blant annet at helse og familie har et merforbruk på 2,2 mill. kr, og NAV som har ett merforbruk på 1,3 mill. kr. I tillegg er det i 2020 kommet en faktura på 0,5 mill. kr. etter at regnskapet var avsluttet. For NAV er merforbruket i stor grad knyttet til økonomisk sosialhjelp, mens det for Helse og familie skyldes lønnskostnader utover budsjett og bortfall av refusjon for ressurskrevende tjenester.

Rammeområde 7/8 Tekniske tjenester har et merforbruk på 4,1 mill. kr. Dette skyldes at vannverk har ett merforbruk/mindreinntekt på 3,5 mill. kr. Mindreinntektene utgjorde 2,7 mill. kr. som skyldes både lavere årsinntekter og tilknytningsavgifter. I tillegg er det et generelt merforbruk på driftsposter. Boligforvaltningen har også et merforbruk på 3 mill. kr. Det er her brukt betydelig med midler til vedlikehold/oppussing av boliger, i tillegg til generelt overforbruk på en rekke driftsposter.

Salg av konsesjonskraft viser ei merinntekt på 1,4 mill. kr. Som skyldes høge strømpriser mesteparten av 2019. Dette vil vi få som økte strømgifter på de ulike byggene i 2019.

Skjema 2 B:

Tjeneste 1200 Administrasjon har ett merforbruk på 6 mill.kr. som i hovedsak skyldes IT prosjekt ved kommunesammenslåingen og dekkes av tilskuddet til sammenslåingen.

Tjeneste 2610 Institusjonslokaler viser et merforbruk på 4 mill. kr som i hovedsak skyldes prosjekter som er med over fra 2018.

Tjeneste 3250 Tilrettelegging og bistand i næringslivet har ett merforbruk på 15,5 mill. kr. som skyldes utbyggingen av næringsbygg til Isfjord og periodiseringen av dette.

Tjeneste 3400/3450 Produksjon/distribusjon av vann har ett mindreforbruk på 8,4 mill. kr. som hovedsakelig skyldes periodisering.

Tjeneste 8700 Renter viser et forbruk på 7,3 mill. kr. som er belastning av byggelånsrenter på hhv. Folkehelsesenter, Isfjord og brannstasjon.

1.5 Statlige styringssignaler og utvikling i rammebetingelsene

1.5.1 Kostnadsutvikling som følge av pris- og lønnsvekst (kommunal deflator)

Ved budsjettberegningen forutsettes det en kostnadsvekst i kommunen, kommunal deflator. Denne vil aldri stemme, men blir ikke korrigeret i løpet av budsjettåret.

Kostnadsveksten, har vært slik:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Forutsatt	3,3 %	3,0 %	3,3 %	2,7 %	2,5 %	2,6 %	2,8
Etterberegning	3,0 %	3,1 %	3,0 %	2,6 %	2,3 %	3,0 %	3,0
Avvik	-0,3 %	0,1 %	-0,3 %	-0,1 %	-0,2 %	0,4 %	0,2

1.5.2 Renteutvikling

Rentenivået har holdt seg lavt i 2018:

	Styringsrenta	3 mnd Nibor	Flytende husbankrente
Desember 2013	1,50 %	1,73 %	2,08 %
Desember 2014	1,36 %	1,54 %	2,18 %
Desember 2015	0,75 %	1,14 %	1,98 %
Desember 2016	0,50 %	1,16 %	1,51 %
Desember 2017	0,50 %	0,81 %	1,58 %
Desember 2018	0,75 %	1,27 %	1,42 %
Desember 2019	1,50 %	1,82 %	1,89 %

1.5.3 Befolkningsutvikling

På grunn av kommunesammenslåingen ble det ikke publisert aldersfordelt innbyggertall for Orkdal ved inngangen til 2020. Pr 31.12.2019 var det 12.245 innbyggere i Orkdal. Det var et negativt fødselsoverskudd på 1. Antallet fødte i løpet av året var 103. Befolkningsveksten kom av tilflytting til kommunen.

Pr. 1. jan	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
0	99	117	102	115	141	142	120	136	127	169	162
1-5	673	665	702	717	744	753	771	790	778	744	697
6-12	1 131	1 120	1 118	1 087	1 055	1 008	1 012	978	988	962	985
13-15	433	445	414	437	443	459	418	417	416	422	411
16-66	7 722	7 628	7 671	7 573	7 558	7 548	7 551	7 528	7 498	7 444	7 402
67-79	1 479	1 435	1 347	1 292	1 221	1 150	1 103	1 052	1 028	1 011	993
80-89	452	432	436	458	462	470	459	447	444	445	426
90-	97	91	101	100	98	98	85	81	86	79	84
Totalt	12 086	11 933	11 891	11 779	11 722	11 628	11 519	11 429	11 365	11 276	11 160
Endring	153	42	112	57	94	109	90	64	89	116	142

Endret tjenestebehov som følge av endringer i befolkningsmengde og befolkningssammensetning blir delvis kompensert gjennom endring i frie inntekter per innbygger. Utgiftsutjevningen i rammetilskuddet omfordeler midler mellom kommunene ut fra beregnet tjenestebehov, og dette påvirker de frie inntektene.

Tjenestebehovet blir målt i en kostnadsindeks, der landsgjennomsnittet er lik 1,0. Orkdal hadde et tjenestebehov som lå under landsgjennomsnittet til og med 2011, men har deretter ligget over landsgjennomsnittet.

Som en ser i tabellen under hadde Orkdal ca. 1,7 mill. kr. mer i utgiftsutjevning i 2018 enn i 2019. Nedgangen fra 2017 var på 12,5 mill. kr.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kostnadsindeks (landsgjennomsnitt = 1,0)	1,001	1,016	1,022	1,025	1,02	1,001	1,004
Utgiftsutjevning (trekk i rammetilskudd i 1.000 kr)	3 263	11 292	14 708	17 220	15 344	4 522	2 798

1.5.4 Skatt, inntektsutjevning

I opprinnelig budsjett var summen av skatt og inntektsutjevning satt til 346,1 mill. kr. Resultatet ble 364,5 mill. kr. En merinntekt på 18,4 mill. kr.

1.5.5 Tjenestepensjon

Orkdal kommune har to leverandører av tjenestepensjon. Statens pensjonskasse (SPK) har tjenestepensjon for lærerne, mens KLP har tjenestepensjonen for alle andre ansatte.

Innbetalingene til tjenesteleverandørene skal gå til to ting:

- Dekke nåværende og framtidige pensjonsforpliktelser for tidligere og nåværende ansatte
- Dekke administrasjonskostnadene til tjenesteleverandørene for mottatte tjenester

I tillegg skal tjenesteleverandøren beregne en langsiktig premie for kunden. Denne kan avvike mye fra betalt premie. Differensen kalles premieavviket, og skal føres i driftsregnskapet. Orkdal kommune har vedtatt at avviket skal nedbetales over 15 år til og med 2010, deretter blir det ut fra nye regler 10 år. Fra og med 2015 er nedbetalingstida redusert til 7 år.

Orkdal kommune har per 31.12.2019 et akkumulert premieavvik på 54 mill. kr inklusive arbeidsgiveravgift. Dette er sammensatt slik (i 1 000 kr):

	KLP	SPK	Sum
Premieavvik 1/1 2018	40 163	-1 561	38 602
Premieavvik 2018	15 261	1 283	16 545
Amortisert premieavvik 2018	-8 079	392	-7 687
Arb.g.avg 31/12	6 676	16	6 692
Premieavvik 31/12 m/arb.g.avg	54 020	130	54 150

I 2019 hadde kommunen en kostnad til avtalefestet førtidspensjon (AFP) på ca. 2,7 mill. kr. Orkdal har valgt selvrisiko på AFP 62-64 i stedet for ei utjevningsordning i KLP, og er så langt en av svært få kommuner som har tjent på dette. Premien i 2019 ville vært på 3,2 mill. kr uten selvrisiko.

Tabellen under viser elementene i pensjonsordninga med tilhørende kostnader (i 1 000 kr):

	2015	2016	2017	2018	2019
KLP					
Løpende premie KLP	34 741	37 073	38 918	42 317	41 006
Reguleringspremie KLP	15 008	20 091	18 354	27 433	28 218
AFP selvrisiko	1 996	1 976	1 707	1 750	2 688
Premieavvik	5 132	-5 184	-4 882	-12 695	-15 261
Amortisert premieavvik	6 108	5 375	6 115	6 338	8 079
Tilbakeført overskudd mm	-12 272	-9 008	-8 015	-13 715	-8 906
Egenkapitaltilskudd	1 773	2 232	0	0	0
Total kostnad KLP	52 486	52 555	52 197	51 428	55 824
Sats løpende premie	10,27 %	10,13 %	10,31 %	10,63 %	10,61*
Sats reguleringspremie	4,29 %	5,85 %	4,88 %	7,01 %	7,92*

Statens pensjonskasse					
Premie	8 683	8 832	8 673	8 337	10 140
Premieavvik	-1 518	-1 102	-207	721	-1 283
Amortisert premieavvik	-653	-436	-279	-211	-392
Total kostnad SPK	6 512	7 294	8 187	8 847	8 465
Sats SPK	11,55 %	11,15 %	10,25 %	10,69 %	11,41*

	2015	2016	2017	2018	2019
Total pensjonskostnad	58 998	59 849	60 384	60 275	64 289

(*Satser vedtatt i budsjett 2019)

Arbeidsgiveravgift kommer i tillegg til tallene oppgitt over.

1.6 Redegjørelse for likestillingen i Orkdal kommune

1.6.1 Likestillingsindeks

Likestilling mellom kvinner og menn kan belyses på mange måter, og ved hjelp av forskjellige typer statistikk. Med likestillingsindeksen forsøker SSB å sammenfatte ulike mål på likestilling som viser i hvilken grad kvinner og menn deltar i politikk, utdanning og yrkesliv i den enkelte kommune. Denne sammensetningen av indikatorer er kun én av flere måter å beskrive likestillingssituasjonen i kommunene på. Indeksen er ett år på etterskudd, så siste oppdaterte indeks er for 2018.

	Orkdal 2016	Orkdal 2017	Orkdal 2018	Landet 2016	Landet 2017	Landet 2018	I ft. landet siste år
Andel barn 1-5 år i barnehage (%)	94	97,4	96,3	91,1	91,3	91,7	Over
Kvinneandel blant kommunestyrerepresentanter (%)	40,0	40,0	-	39,0	39,0	39,0	-
Andel menn med høyere utdanning (%)	18,2	18,3	17,8	29,1	29,5	30,0	Under
Andel kvinner med høyere utdanning (%)	27,0	27,3	27,8	36,3	37,2	38,0	Under
Andel menn (20-66 år) i arbeidsstyrken (%)	84,7	81,3	81,4	83,4	79,0	80,0	Over
Andel kvinner (20-66 år) i arbeidsstyrken (%)	77,2	74,4	74,7	77,7	74,6	75,4	Under
Gjennomsnittlig bruttoinntekt, menn (kr)	482 800	486 000	508 400	522 900	533 900	550 300	Under
Gjennomsnittlig bruttoinntekt, kvinner (kr)	335 700	345 900	360 100	359 000	369 600	382 000	Under
Andel sysselsatte menn (20-66 år) som jobber deltid (%)	10,8	9,8	19,1	12,5	19,6	18,8	Over
Andel sysselsatte kvinner (20-66 år) som jobber deltid (%)	46,2	44,3	51,1	36,8	42,7	41,3	Over
Andel fedre som tar hele fedrekvoten eller mer av foreldrepengeperioden	69,0	69,3	73,3	69,7	69,8	70,6	Over
Grad av kjønnsbalansert næringsstruktur (skår)	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	Under
Andel kvinner blant sysselsatte (20-66 år) i offentlig sektor (%)	77,3	77,0	77,5	70,1	70,1	70,1	Over
Andel kvinner blant sysselsatte (20-66 år) i privat sektor (%)	31,2	31,4	31,2	36,6	36,6	36,8	Under
Kvinneandel blant ledere (20-66 år) (%)	31,1	31,4	33,1	35,3	35,9	36,3	Under
Grad av kjønnsbalanse i utdanningsprogram på videregående skole (skår)	0,63	0,60	0,58	0,68	0,67	0,67	Under

1.6.2 Kjønnfordeling

Orkdal kommune er en stor arbeidsgiver med 909 årsverk fordelt på 1 147 stillinger ved årsslutt. 80,1 % av de ansatte er kvinner.

	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinneandel
Rådmannen	30	18	48	62,5 %
Grunnskole og SFO	164	50	214	76,6 %
Barnehage	140	3	143	97,9 %
Pleie og omsorg	326	24	350	93,1 %
Helse og mestring	88	32	120	73,3 %
Kultur og fritid	11	11	22	50,0 %
Tekniske tjenester	47	76	123	38,2 %
Til sammen	806	214	1020	79,0 %

En del personer har flere ansettelsesforhold. Man har i år manuelt forsøkt å slå sammen de enkeltes småstillinger, slik at en ansatt ikke telles flere ganger.

1.6.2.1 Kjønnfordeling blant ledere

I rådmannens ledergruppe var det i 2019 56 % kvinner, mens det var 58 % kvinner blant enhetslederne.

1.6.3 Lønnsforskjeller

Gjennomsnittslønnen i Orkdal kommune er regulativlønn på 483 000 kr. Snittlønnen for menn 516 000 kr mens den for kvinner er 475 000 kr.

Blant rammeområdene er lønnsforskjellene slik:

Ramme	Gjennomsnittslønn	Lønn kvinner i % av gruppesnitt	Lønn kvinner i % av menn i gruppa
Rådmannen	591 000	97,6 %	94,3 %
Grunnskole og SFO	509 000	99,0 %	95,4 %
Barnehage	471 000	99,9 %	99,5 %
Pleie og omsorg	446 000	98,4 %	80,0 %
Helse og mestring	538 000	99,4 %	97,8 %
Kultur og fritid	558 000	96,9 %	84,2 %
Tekniske tjenester	448 000	97,2 %	95,6 %
Gjennomsnitt	483 000	98,2 %	92,0 %

1.6.4 Deltid

Det er flest kvinner som har deltidsstillinger. De fleste av deltidsstillingene under 50 % er å finne i pleie og omsorg. Det er rapportert kun på faste stillinger, og der en ansatt har flere deltidsstillinger er disse slått sammen.

Årsverk deltidsstillinger:

	0-24,9	25-49,9	50-74,9	75-100	Totalsum
Kvinner	10	19,4	73,3	514,9	617,6
Menn	1,6	3,3	7,1	145	157
Sum	11,6	22,7	79,4	659,9	773,6
Andel av total	1,5 %	2,9 %	10,3 %	85,3 %	100 %

Antall ansatte i deltidstillinger:

	0-24,9	25-49,9	50-74,9	75-100	Totalt
Kvinner	54	54	122	550	780
Menn	8	9	12	148	177
Sum	62	63	134	698	957
Andel av total	6,4 %	6,6 %	14 %	72,9 %	100,0 %

Andel kvinner i gruppene:

	0-24,9	25-49,9	50-74,9	75-100	Totalt
Andel årsverk kvinner	86,2 %	85,5 %	92,3 %	78 %	79,8 %
Andel ansatte kvinner	87,1 %	85,7 %	91 %	78,8	81,5

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i Orkdal er på 83,5 % for kvinner og 88,9 % for menn. (brannmenn i 1,88 % stilling er da ikke medregnet)

1.7 Redegjørelse om diskriminering og tilgjengelighet

Kommunalt råd for personer med nedsatt funksjonsevne har som overordnet mål i sitt arbeid å skape en bedre hverdag for funksjonshemmede og deres pårørende basert på likeverd og likestilling.

Rådet behandlet 12 saker i 2019. Rådet deltok på informasjonsmøte om tildelingskriteriene for helse- og omsorgstjenester i Orkland kommune, og sendte inn høringssvar vedr. noen av punktene innen fristen i oktober. Fremtidig organisering av rådet var tema på møtene høsten 2019. Dette har også vært diskutert sammen med de øvrige Orklandskommunene. Forslag til nye kandidater ble innsendt fra brukerorganisasjonene og overlevert nytt kommunestyre, som også vedtok antall medlemmer det nye Rådet skal bestå av.

1.8 Redegjørelse om etisk standard

Etiske retningslinjer for Orkdal kommune ble vedtatt i Arbeidsgiverutvalget 24.5.2017.

Orkdal kommunes ansatte og folkevalgte har ansvar for å etterleve Orkdal kommunes prinsipper om redelighet, ærlighet og åpenhet i all sin virksomhet. Alle skal overholde lov, forskrifter og reglement som gjelder for vår virksomhet. Medarbeiderne skal være bevisste at de danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til Orkdal kommune. Ansatte og folkevalgte skal også unngå personlige fordeler og gaver som kan påvirke handling, saksbehandling eller vedtak, samt unngå å komme i situasjoner som kan medføre konflikt mellom kommunens interesser og personlige interesser. Sosiale medier skal i jobbsammenheng ikke brukes på en måte som strider mot lov eller som kan skade kommunens omdømme.

1.9 Interkommunalt samarbeid

Orkdal kommune er vertskommune for følgende interkommunalt samarbeid:

- Barnevern - hvor følgende kommuner inngår i samarbeidet: Meldal, Agdenes og Orkdal.
- Legevakt i Orkdalsregionen - hvor følgende kommuner inngår i samarbeidet: Hemne, Snillfjord, Rindal, Meldal, Skaun, Rennebu, Surnadal, Agdenes, Hitra, Frøya og Orkdal.
- Samhandlingsreformen i Orkdalsregionen – hvor følgende kommuner inngår i samarbeidet: Surnadal, Rindal, Hemne, Snillfjord, Hitra, Frøya, Agdenes, Rennebu, Meldal, Skaun og Orkdal.
- Kemnerkontoret i Orkdalsregionen – hvor følgende kommuner inngår i samarbeidet: Rindal, Snillfjord, Hitra, Frøya, Agdenes, Meldal og Orkdal.
- PP- hvor følgende kommuner inngår i samarbeidet: Agdenes, Meldal og Orkdal.
- Brannvesenet – hvor følgende kommuner inngår i samarbeidet: Skaun og Orkdal
- IT-samarbeid mellom Orkdal og Meldal.

Viser for øvrig til note 30 i årsregnskapet.

Orkanger, 30. mars 2020

Ingvill Kvernmo

Rådmann